

Dumonda Wellig concernent firmas da chaschas da brev e permissiuns B en il Moesano

Da las infurmaziuns messas a disposiziun dals uffizis cumpetents (uffizi da scussiu e da concurs, uffizi da taglia, register chantunal da commerzi e.u.v.) resorta ch'il dumber da societads fundadas en il Moesano ed activas en differents secturs è s'augmentà ils ultims onns. La situaziun normala dal martgà n'è garantì betg il motiv per quest svilup. Anzi, quest augment è d'attribuir a la circumstanza ch'en il chantun Grischun – cuntrari al chantun vischin Tessin – n'existan naginas regulaziuns (leschas sco la LIA, la LEPICOSC, la lescha da fiduziaris e.u.v.) ch'engrevgeschan la fundaziun sco er l'activitad da talas societads ch'èn savens activas en secturs betg dal tutfatg transparents. Il chantun Tessin ha deliberà questas leschas per mitigiar il grond squitsch che vegn nà da l'Italia cunfinanta. A la dumonda per survegnir ina permissiun B sto vegnir agiuntà en il chantun Tessin in extract dal register penal. Pervia da quai na vegn la permissiun B betg pli concedida a tut las persunas petentas.

Il Moesano è daventà in "eldorado" per firmas da chaschas da brev, las qualas na gidan betg a rinforzar l'economia regionala, mabain han plitost in effect negativ sin quella. La fundaziun da questas societads è savens cumbinata cun la dumonda e la concessiun da permissiuns da dimora (permissiuns B) da vart dal chantun. Savens vegnan fatgs per quest intent contracts da lavur "fauss". Las vischnancas na controllan betg suffizientmain la dimora, perquai ch'ellas n'èn savens betg organisadas en moda adequata (polizia communal). Las entradas fiscalas pussaivlas e giavischadas crodan davent pervia da proceduras da scussiu e da concurs.

L'onn 2014 ha l'uffizi ch'è cumpetent per il Moesano a Roveredo emess 3429 avis da pajament. Ils onns 2015 e 2016 èn quai stads 3595 resp. 4128 avis da pajament. En la perioda 2013–2014 è il dumber d'avis da pajament s'augmentà per 170 %. L'onn 2016 era la relaziun dals avis da pajament envers la populaziun dad 8300 abitantas ed abitants tar 1:2. Per cumparegliar: En la regiun da Bernina era questa relaziun tar 1:8. En il chantun Grischun figurescha il Meosano areguard il dumber da concurs sin la piazza dus suenter Cuira. L'onn 2017 hai gia dà passa 20 concurs ils emprims tschintg mais, entant che l'onn precedent eran vegnids dumbrads tut en tut var 40 concurs.

Questa situaziun è colliada cun gronds problems organisatorics e finanzials per las assicuranzas socialas (AVS/AI, AD) sco er per las differentas cassas da dischoccupaziun e per l'administraziun chantunala da taglia.

En connex cun las explicaziuns qua survart supplitgesch jau la regenza da dar resposta a las suandantas dumondas:

1. È l'introducziun d'ina lescha da fiduziaris (ina tala devi fin l'onn 1985) er per il chantun Grischun ina mesira giustifitgbla per la regenza, er sch'ella ha explitgà gia l'onn 2003 ch'ina tala regulaziun chaschunia memia gronds custs e memia blera lavur e saja "nunnecessaria"?
2. Quantas societads da differenta furma giuridica han spustà ils ultims 4 onns lur sedia dal chantun Tessin en il chantun Grischun ed han endrizzà ina filiala cun biros, hallas da deposit, emploiadas ed emploiads e.u.v.?
3. Quantas permissiuns B èn vegnidas emessas ils ultims 4 onns a persunas che lavuran en il Moesano e quantas da questas persunas abitan propi en la Val Mesauca ed en la Val Calanca?
4. Quantas da questas persunas han retratg prestaziuns da las cassas da dischoccupaziun ils ultims 4 onns?
5. È la regenza pronta d'introdur la pretensiun d'inoltrar in extract dal register penal per las persunas che dumondan ina permissiun B, sco ch'igl è gia vegnì fatg en il chantun Tessin, er sche l'uniun europeica ha valità questa restricziun sco betg confurma a las cunvegns bilaterals e la restricziun è pia contestada?

Cuira, ils 13 da zercladur 2017

Wellig, Pedrini, Papa, Atanes, Berther (Mustér), Bleiker, Burkhardt, Caluori, Casanova-Marion (Domat), Casty, Caviezel (Cuira), Clalüna, Darms-Landolt, Davaz, Della Vedova, Fasani, Felix (Scuol), Hartmann, Jeker, Kollegger, Mani-Heldstab, Marti, Michael (Donat), Michael (Castasegna), Monigatti, Müller, Noi-Togni, Perl, Peyer, Pfenninger, Pult, Salis, Schutz, Steiger, Thomann-Frank, Thöny, Vetsch (Clastra Vitg), Weidmann, Pfister